

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana

T: 01 400 52 00

F: 01 400 53 21

Akad. Peter Štih,
Predsednik,
Slovenska akademija znanosti in umetnosti
Novi trg 3, 1000 Ljubljana

Številka: 092-15/2021/350

Datum: 13.1.2022

Zadeva: Odziv Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport na pobudo za ustanovitev Nacionalnega centra za raziskave Arktike in Antarktike (ANA) v okviru Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ)

Spoštovani,

Dne 24. novembra 2021 smo na Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (ministrstvo) prejeli pobudo Slovenske akademije znanosti in umetnosti za ustanovitev Nacionalnega centra za raziskave Arktike in Antarktike (ANA) v okviru Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

Uvodoma dovolite, da se opravičimo za zamudo pri pripravi odziva ministrstva, ki je posledica številnih dejavnosti in nalog, ki jih je ministrstvo izvajalo ob zaključku Predsedovanja Svetu EU ob koncu leta 2021 in so terjale polni angažma ekipe sodelavk in sodelavcev, ki se primarno ukvarjajo z vprašanjem mednarodnega sodelovanja na področju znanosti.

Pobudo za ustanovitev Nacionalnega centra za raziskave Arktike in Antarktike (ANA) smo na ministrstvu podrobno proučili in ugotavljamo, da raziskave Arktike in Antarktike s posebnim poudarkom na preučevanju podnebnih sprememb zagotovo sodijo med tista področja, ki jim bo potrebno v prihodnosti nameniti več pozornosti in hkrati, zaradi specifičnosti samega raziskovalnega dela, ki jih navajate v sami pobudi (npr. uporaba raziskovalne infrastrukture in raziskovalne opreme drugih držav podpisnic Antarktične pogodbe), zagotoviti tudi redno usklajevanje in mednarodno podporo raziskovalnim ambicijam in delu.

Na tem mestu se zahvaljujemo tudi za dosedanje delo skupine raziskovalk in raziskovalcev pod koordinacijo akademika Franca Forstneriča, ki omogoča vpogled v sistemske ureditve pristopa do raziskav Arktike in Antarktike v nekaterih drugih državah podpisnicah Antarktične pogodbe. Primeri Španije, Italije in Češke nedvomno lahko služijo kot osnova za nadaljnji razmislek glede ureditve navedenega področja tudi v Republiki Sloveniji.

Ob tem velja omeniti, da aktualna ureditev državne uprave v Republiki Sloveniji in ministrstva, pristojnega za izobraževanje, znanost, mladino in šport ne predvideva ustanavljanja vsebinsko specifičnih notranje-organizacijskih enot, saj je ministrstvo dolžno zagotavljati horizontalno pokritost področij, za katera je pristojno. Za področje znanosti je pristojen Direktorat za znanost, ki se nadalje notranje-organizacijsko deli zgolj na Sektor za znanost in Sektor za strukturne

sklade na področju raziskovalno razvojne dejavnosti. Iz navedenega je razvidno, da aktualna notranje-organizacijska struktura ne predvideva ustanavljanja vsebinsko specifičnih notranje-organizacijskih enot (npr. Sektor za naravoslovje, družboslovje, ...), zato bi ustanovitev Nacionalnega centra za raziskave Arktike in Antarktike v okviru ministrstva predstavljala precedens, ki ni skladen z aktualno ureditvijo.

Skladno z navedenim bi na ministrstvu predlagali razmislek glede vzpostavitve ANA v okviru katere od znanstvenoraziskovalnih organizacij v Republiki Sloveniji, saj verjamemo, da so te opremljene tudi s kadri z ustreznim znanjem in izkušnjami za usklajevanje dela na tako specifičnem področju. Ministrstvo bi, v sodelovanju z ostalimi vladnimi resorji in službami (npr. Ministrstvo za okolje in prostor), lahko zagotovilo ustrezno mednarodno podporo, bodisi preko sodelovanja predstavnikov v svetu ANA, bodisi z rednim sodelovanjem in usklajevanjem, ki je potekalo že do sedaj. Na takšen način bi se približali modelu, ki ga je z ustanovitvijo Antarktične znanstvene fundacije vzpostavila Češka, saj temelji na tesnem medsebojnem sodelovanju javno-politične institucije (ministrstva) in raziskovalne organizacije (univerza).

Glede na spremenjen mehanizem zagotavljanja finančnih sredstev na področju znanosti, ki ga uvaja nedavno sprejeti Zakon o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti (ZZRID), bi bilo mogoče sredstva za delovanje ANA zagotoviti v okviru institucionalnega stebra stabilnega financiranja ali iz stebra programov nacionalnih raziskav.

V vsakem primeru ocenjujemo, da je potrebno pred sprejetjem dokončne odločitve za morebitno vzpostavitev ANA opraviti nadaljnje pogovore z vsemi deležniki področja raziskav Arktike in Antarktike v Republiki Sloveniji, saj je za uspešno delovanje ANA in usklajevanje dela ključnega pomena pripravljenost in angažma vseh vsebinsko pristojnih resorjev (Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za zunanje zadeve in drugi) in vseh relevantnih raziskovalnih organizacij.

S spoštovanjem,

Pripravil/-a:
Tit Neubauer
Sekretar

dr. Tomaž BOH
Generalni direktor